

Of-ie nog wel eens 's nachts wakker wordt, in het besef dat er iets ontzettend fout is gegaan? „Nou, nee“, zegt Jan Pieter Woudt met een brede glimlach op zijn gezicht. Het karwei is achter de rug. Als er nu nog iets ontdekt wordt wat niet klopt, is er niets meer aan te doen. De Encyclopedie voor de Zaanstreek is gedrukt en daarmee basta. „Als je klaar bent, ben je klaar. Dan kun je niets meer veranderen.“ Veel reden tot zorg is er niet want, zegt zijn vader de uitgever Klaas Woudt, „echte blunders staan er voor mijn gevoel niet in.“ „Of ik de hele encyclopedie uit mijn hoofd ken?

Nee hoor, mijn geheugen is een zeef, dus al die informatie is er grotendeels al weer uit verdwenen“, zegt Klaas. „Maar ik heb al wel ontzettend veel plezier van de encyclopedie gehad. Als ik lezingen moet houden, kan ik er lekker veel in opzoeken.“ „Tjaaaaa“, zegt Jan Pieter, „globaal zit alles wel in mijn hoofd. Ik weet onder welk trefwoord ik dingen moet opzoeken. Maar in detail weet ik het natuurlijk ook niet.“

Vader en zoon Woudt zijn vermoedelijk de enigen die de encyclopedie een keer of vijf gelezen hebben. „We hebben elke letter wel een keer aangeraakt.“ Jan Pieter en Klaas vormden de eindredactie: bijdragen van medewerkers beoordelen en eventueel herschrijven of inkorten. Een enorme klus, want alles gebeurde op basis van vrijwilligheid. Men kon dus geen al te hoge eisen stellen aan de medewerkers. Sommige verhalen hadden daardoor een wat magere kwaliteit of kwamen laat binnen. Voeg daarbij de grote hoeveelheid informatie die op elkaar lijkt, maar wel degelijk iets anders is en een normaal mens zou al gauw met de handen in het haar zitten. Jan Pieter niet. „Nee, wanhopig ben ik er nooit van geworden. Ik ben wel eens bijna de mist ingegaan.

Dat was bij de grutterijen. Toen had de auteur aangenomen, dat de grutterij hetzelfde was als de gortpellerij. Dan krijg je dus een stuk op je bureau waar je zelf de ballen verstand van hebt, maar waarvan je voelde dat er iets mee mis was omdat de schrijver rosmolens en windmolens door elkaar haalde. Maar het moest wel over vier dagen klaar zijn.“ In een ander geval liet Klaas de drukpers stopzetten, toen mr. D. Vis hem er in een brief op wees, dat enkele tekeningen in de Encyclopedie ten onrechte waren toegeschreven aan Frans Mars. Vis had de bewuste tekeningen zelf gemaakt. „Toen heb ik op de pers Frans Mars eruit laten krassen. Nu staat er niets onder, maar dat is beter dan dat het er fout staat.”

Een volstrekt objectief boekwerk is de Encyclopedie niet geworden. Dat hindert niet, vinden Klaas en Jan Pieter. „Er mag best hier en daar een persoonlijk getinte verhalen in staan, zolang de lezer dat maar weet. Dat soort verhalen is ondertekend.

Zoals het stuk van Klaas Woudt over anarchisme. „Wat daar staat, heb ik dan gezegd. Het vrije socialisme, het socialisme van Domela Nieuwenhuis, is in: de Zaanstreek heel belangrijk geweest, maar de manier waarop ik het beschreven heb, blijft subjectief.“ De keuze van de onderwerpen eveneens. Wie alles over de Zaanstreek zou willen vertellen, moet een uit tientallen delen bestaande encyclopedie maken. Je moet dus selecteren: wat nemen we op, wat slaan we over? Jan Pieter: „Dat is altijd moeilijk, maar ik kan niet zeggen dat het tot eindeloze discussies heeft geleid. Wel merkten we dat de deelredacties moeilijk tot een keuze konden komen.“ Zo leverde de deelredactie 'Overheid en Politiek' een lijst in met de namen van alle raadsleden van na de Tweede Wereldoorlog.

Uiteindelijk zijn alleen de mensen in de encyclopedie opgenomen die buiten hun raadswerk nog andere belangrijke functies hadden. Zelfs niet alle wethouders staan erin. Een encyclopedie waar je jaren mee bezig bent, kan verouderd raken. Dat is met een aantal verhalen gebeurd. Klaas Woudt: „Zo'n stuk over Ahold is drie jaar geleden geschreven. Intussen heeft dat bedrijf een totaal andere structuur gekregen. Daarom hebben we het helemaal omgegooid. Het is een totaal ander verhaal geworden.“ Dat gold voor talloze onderwerpen. Sinds De Typhoon met het publiceren van de Encyclopediepagina's begon, is er veel gebeurd: de Gedempte Gracht werd gesloten, er kwam een Zaanoveerproject, de Den Uylbrug is geopend en Zaanstad kreeg een crematorium. „Op dat moment

waren wij de 'c' van 'crematorium' allang voorbij." Om alles in de encyclopedie zo veel mogelijk up to date te krijgen, moest er eindeloos aan de 868 bladzijden gesleuteld worden. „Het is de laatste drie, vier maanden takken werk geweest. Echt: letters tellen“, zegt Jan Pieter. Geen wonder, want sinds de encyclopediepagina's in De Typhoon waren gepubliceerd, stonden formaat en indeling vast. Het invoegen van actuele informatie betekende onvermijdelijk schrappen in de bestaande tekst. Of het laten vallen van een fotootje. Alles moest tot de laatste millimeter kloppen. Na acht jaar herschrijven merkte Jan Pieter tot zijn verbazing dat hij geen enkel boek kan pakken of hij zit bij de eerste regel al te bewerken. „0, dat heb ik al jaren“, bevestigt Klaas deze beroepsdeformatie. „Met een beetje lol een boek lezen is onmogelijk. Vroeger zat ik met rode oortjes en nu denk ik meteen: nou nou, wat een hijgerig stijltje...“

MARJAN VAN DEN BERG JAN BONGERS

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=knipsel:twee>

Last update: **2020/09/16 11:11**